

Susurak numa malangga saranik nai huun mai, nade **Yakobis**

Soda-molek

¹ Hara masodak numa au mai, Yakobis. Au ia, Manetualain no Lamatuak Yesus Karistus hatahori neondan.

Au surak susurak ia fee ei hatahori Yahudi mana tungga Lamatuak Yesus ena, fo mana sembo nusak nai bee a mesan.* ☩

Mete ma hambu susa-sonak, na, makatataka ma mamahere neu kada Lamatuak

² Toranoo nggara ein! Au nau afada talo ia: mete ma ei hambu mala susa-sonak mata-matak, na, dalem mara boso monda-ma'a. Kada simbok no dale nemehkok, te neu ko buna-boan malole.

³ Ita bubuluk tae, mete ma ei makatataka nai susa-sonak talo naa, losa makambo'ik numa soba-douk mai ena, ma ei bei mamahere makan-doo neu Lamatuak, na, naa tao nala ei tamba lino-lendek neu faik fo hambu soba-douk laen.

⁴ Ei hae masadea ela susa-sonak. Tehuu elan fo ei bisa manori makatataka susa-sonak losa dadi matetu-mandaik. No dalak naa, ei nemeheherem

* **1:1** Dede'a Yunani surak nae, "fee leo ka-12 kara fo mana leo-la'o ratanggenggela". No dalak naa, Yakobis haitua susuran fee hatahori Yahudir mana dadi saranik ena. Tehuu ndia nenori-nefadan ia oo la'e-ndaa basa hatahori Karisten lala'en boe. ☩ **1:1** Mateos 13:55; Markus 6:3; Nedenuk kara Tutuin 15:13; Galatia 1:19

dadi tetu-temak, losa ta to'a kuran hata esa boe na.

Mete ma ita toke hata esa numa Lamatuak mai, na, boso toke no dale mapanggek

⁵ Mete ma hambu ketuk numa ei mai, mameda mae ta hambu dala sasaik numa susa-sonak mai, na, ei bisa matane neu Manetualain fo mana bubuluk basa-basan. Ana ndia bisa natudu dala sasaik soa-neu ei. Ana soi dalak no nemehokok, ma Ana ta namanasa ei neu faik fo ei moke-hule neun.

⁶ Tehuu neu faik fo ei moke-hule neun, boso moke no dale mapanggek. Ei muste mama-here tebe-tebe mae, Ana bisa fee hata fo ei mokek. Mete ma hatahori mana noke no dale mapanggek, ana sama leo rii fo anin fuu nakamiminak kana konda-hene ta no bolo-dalan.

⁷⁻⁸ Hatahori bee fo dalen babati talo naa, ana ta natahuu no basa dede'ak kara. Boso mamahena mae, ana hambu hata-hata numa Manetualain mai.

Hatahori hata taak no hatahori kamasu'ik

⁹ Hatahori hata taak kara fo mana ramahere neu Lamatuak Yesus ena, ara muste tao dalen nara mbena sau-sau, nahuu Manetualain so'u nala sara dadi neu Ndia nufanelun.

¹⁰⁻¹¹ Ma hatahori kamasu'ik kara fo mana ramahere neu Lamatuak Yesus ena, ara oo muste tao dalen nara mbena sau-sau boe, nahuu Lamatuak nanori sara fo boso koa ao. Hatematak ia ara bubuluk rae, sira hata-heton nara neu ko sambu do lalo hen'i sara sama leo bungga fuir rabuna lolon seli, tehuu ta dook ka boe ma ledo haan, de male-kale hen'i sara. Leo naak oo no hatahori kamasu'ik kara boe. Leo mae ara

rasambute ro ue-osan, tehuu sira oo sambu do lalo heni sara boe.[☆]

Basa dede'a malole numa Manetualain mai; tehuu dede'a manggarauk ta numa Ndia mai

¹² Lamatuak fee baba'e-babatik neu hatahori fo mana nakatataka soba-douk losa nala loan. Boe ma ana simbo nala baba'e masoi-masodan fo Manetualain helu-bartaa fee neu hatahori fo mana sue-lai neun ena. Ana simbo sesebabaaen, sama leo hatahori mana joara simbo beker.[†]

¹³ Masaneda matalolole! Mete ma ketuk numa ei mai hambu soba-douk ma dalen hii nalan seli nau tao salak, na, boso makasasa'ek salak mae, "Naa, Manetualain ndia soba au!" Boso leo naak, huu Manetualain ta tao salak. Ma Ana oo ta sobadou nita hatahori fo tao salak boe.

¹⁴ Huu salak memak kalua numa hatahori dale heli-helin mai. Makasososan, ndia dalen hii tao manggarauk, basa de ana du'a neu-mai fo tao nanae manggenggeok.

¹⁵ Boe ma ana tao tungga ndia nanae manggenggeon naa. Mate'en te Manetualain naketu-naladi hukun mates neu hatahori fo mana tao manggarauk.

¹⁶ Toranoo susue nggara ein! Boso hambu kediirak la'e-neu basa iar.

¹⁷ Dede'a manggarauk kara ta kalua numa Manetualain mai. Tehuu Ana ndia fee basa baba'e-babatik malole ma basa hata fo lolo-laok. Ana ndia nakadadadik ledo, bulan ma nduuk kara. Basa sara lali-lali mamanak rai lalai, ma

[☆] **1:10-11** Yesaya 40:6-7 [†] **1:12** Dede'a Yunani surak nae, "ana simbo στέφωνος (stefanos) masodak" *Stefanos* naa, solangga esa fo ara feen neu hatahori mana hambu joara kaesan.

tao sa'o-mafon nara rasafali rakandoo. Kada Manetualain mesa kana ndia ta nalela nasafali.

¹⁸ Manetualain nanaen soa-neu ita, talo ia: Ana fee Ndia Dede'a-kokolan fo ndoos neu ita. Ana oo pake Ndia Dede'a-kokolan naa, fo tao masoi-masodak neu ita boe. Numa basa hata fo Ana adu nalak nai dae-bafok ia, Ana tengga nala ita ena, dadi teu Ndia mbule ulun.

Nenene, ma tao tungga Lamatuak Dede'a-kokolan

¹⁹ Toranoo susue nggara ein! Masanedak, ee! Lolen talo ia: Boso kokolak sad i ndaa. Malole lenak, pasa ndi'i doom mara fo nenene matalolole hatahori laen dede'a-kokolan dei! Ma boso mamanasa lai-laik.

²⁰ Mete ma namanasa, na, hatahori ta bisa tao hata fo neulauk, tungga Manetualain hihii-nanaun.

²¹ Dadi ei muste hotu-dedede hen i basa ei sala-singgom mara lala'en, sama leo hatahori tofa nalalalao osin, boe ma hotu hen i dafun nara. Ma ei oo muste simbok no makaloloe aok Manetualain Dede'a-kokolan boe. Dede'a-kokolak kara raa sama leo bini-nggees nen i sele-tandek nai ei dalem dale. Mete ma ei tao talo naa, na, neu ko Manetualain nakambo'ik ei numa sala-singgom mara mai, ma Ana simbok nala ei fo masoda makandoo mian.

²² Mete ma ei bubuluk Manetualain Dede'a-kokolan ena, na, ei muste tao tunggan. Boso kada mamanene a! Mete ma ei kada mamanene a, tehuu ta tao tunggan, na, ei pepeko-leleko masafali ei ao heli-helim.

²³⁻²⁴ Mete ma hatahori namanene nala Dede'a-kokolak naa ena, tehuu ta tao tunggan, naa nok bali hatahori mana loti matan nai titiro. Bei fo

ana la'o nasadea ela titiro naa, boe ma ana lilii
heni memak ndia heheon.

²⁵ Tehuu ei boso hahae parisa matalolole Manetualain Dede'a-kokolan mana matetu-mandaik, fo bisa nakambo'ik hatahori numa sala-singgon nara mai. Manetualain neu ko ba'e fee baba'e-babatik nai basa hata fo ei taok, sad i nenene ma tao tungga Dede'a-kokolak naa. Boso losak Dede'a-kokolak naa maso ndi'i doo kiik, ma kalua nesik ndi'i doo konak!

²⁶ Mete ma hatahori tao aon leo hatahori mana matu-matuk, tehuu ana ta nanea nala bafamaan, hatahori naa kedi-ira nasafali ao heli-helin. Ndia anggaman hie-hie a mesan.

²⁷ Anggama fo malalaok naa, ndia hatahori nakaluku-nakatele neu Amak Manetualain tungga ndoon no dale lolo-laok, losa ta hambu manggenggeon faa boe na. Naa ndia tao nama-hoko Amak Manetualain dalen. Anggama fo ndoos talo naa, tao hatahori hii doi-sou ina falur ma ana maak kara. Hatahori fo anggaman talo naa, ta mbo'i hatahori manai dae-bafok ia, le'a-nore nala sara no dede'a manggarauk.

2

Boso memete matak mae, hatahori mo'o-inahuuk do kadi'i anak

¹ Toranoo nggara ein! Talo bee de ei bisa mae ei mamahere neu Yesus Karistus, ita Lamatuan fo ta neni babanggak, mete ma ei soa memete matak? Boso talo naa!

² Taon neu, hambu hatahori dua maso reni ei uma huhule-haradoim dale reu. Esa pake

bua-lo'a manggadilak, ma ndeli lilo mbilas sofe liman. Ma laen bali pake badu manggenggeok.

³ Basa de ei mamue-anggik huu kada simbok mala hatahori fo mana pake bua-lo'a manggadi-lak naa, fo feen mamanak neulaun seli nesik mata. Tehuu mana pake badu manggenggeok naa, ei madenun mae, "Mambariik muu dea naa! Mete ma taa, na, manggatuuk muu daer!"

⁴ No ei kada memete matak talo naa, ei sama leo mana maketu-maladi dede'ak fo mbeu seserik. Hambu dudu'a manggarauk mana nau li ei talo naa!

⁵ Toranoo susue nggara ein! Manetualain tengga nala hatahori hata taak nai dae-bafok ia ena, mita fo ara ramahere tebe-tebe neu Ndia, sama leo ara ramasu'i nai sira dalen dale. Ma Ana oo tengga nala sara boe, fo ara oo hambu baba'ek nai Manetualain parenda-koasan fo Ana helu-bartaa elan ena, fo feen neu hatahori fo mana sue-lai neun boe.

⁶ Tehuu no kada ei memete matak talo naa, ei makadadaek hatahori hata taak kara. Naa te ara ta tao manggarauk hata esa boe na neu ei. Ei lilii hatahori bee momolo-tatabu ei, do? Ta hatahori hata taak kara. Te hatahori kamasu'ik kara raa, ndia momolo-tatabu ei. Sira ndia sangga nemuek, fo hela rorosok ei meni mamana neketu-neladi dede'ak miu. Sira hambu rala makeen, de ei hambu kada seen.

⁷ Eir ia, Lamatuak Yesus hatahorin nara. Tehuu hatahori kamasu'ik kara, ara kada kokolak rakalulutu Lamatuak Yesus nade malolen! Tao hata de ei nau sorodododo mbali sara?

⁸ Malole lenak, tao tungga Lamatuak hohorolalanen esa fo neulaun lenak, nae: "O muste

sue hatahori laen nara, sama leo o sue o ao heli-helim.” Hohoro-lalanek naa nenii surak nai Susura Malalaok dale.[☆]

⁹ Tehuu mete ma ei kada memete matak, ma ha'i dalek mbali kada hatahori kamasu'ik, na, ei tao sala ma malena-langga Lamatuak hohoro-lalanen ena.

¹⁰ Hatahori fo mana tao tungga Manetualain Hohoro-lalanen no tetuk, tehuu ana lena-langga kada hohoro-lalanek esak ka, na, naa sama leo ana lena-langga basa Hohoro-lalanek kara lala'en ena.

¹¹ Lamatuak fee hohoro-lalanek nae, “Boso hohongge-lelena.” Ana oo fee hohoro-lalanek laen boe nae, “Boso makanisa hatahori.” De mete ma ei ta makaminak mia inak do touk, te makanisa hatahori, na, naa sama leo ei lena-langga basa Manetualain Hohoro-lalanen lala'en ena.[☆]

¹² De mete ma ei sangga kokolak, do sangga tao matak esa, muste masaneda talo ia: Neu ko Manetualain ndia naketu, mete ma ita tao tungga Hohoro-lalanen fo sue-lai hatahori, do taa. Te hohoro-lalanek naa bisa nakambo'ik ita numa Lamatuak huku-dokin mai.

¹³ Lamatuak ta fee dale susuen neu hatahori bee fo ta nameda dale kasian neu hatahori laen nara. Tehuu mete ma ei maena dale kasian neu hatahori laen, neu ko Lamatuak oo naena dale kasian neu ei boe. De hae bii-mamata'u simbo mala Lamatuak huku-dokin, nahuu Ana reke memak basa naar ena.

[☆] **2:8** Malangga Anggamar Hohoro-lalanen 19:18 [☆] **2:11** Kalua numa Masir mai 20:13; 14; Tui Seluk la'e-neu Dala Masodak 5:17;
18

*Mete ma ita tamahere tebe-tebe neu Lamatuak,
ita muste tao tungga Ndia Dede'a-kokolan*

¹⁴ Toranoo nggara ein! Mete ma hambu hatahori nae, ndia namahere neu Lamatuak, tehuu ana ta tao hata-hata fo natudu ndia nemeheheren, naa ta naena sosoak hata-hata. Nemehehererek matak leo naak ta bisa tao nasoi-nasoda sana.

¹⁵ Taon neu hambu ka'a to'uk do ka'a inak mana to'ak tebe-tebe, nok bali ta naena bualo'a-papakek, do ta hambu nana'ak tungga-tungga faik.

¹⁶ Mete ma kada ei kokolak mae, "La'o mat-alolole, ee! Naa fo Lamatuak fee baba'e-babatik neu o! Ta'im boso natafuu, ee! Boso ndoe mate, ee!" Sosoan hata kokolak talo naa, mete ma ei ta tao hata-hata nenitak fo doi-sou neu sara?

¹⁷ Dadi ta dai no kada o mae, o mamahere a, hetu?! No kada nemehere a mesan, tehuu ta tao tungga nemehehererek naa, naa naden, ta 'nemehehererek' ena bali. Huu naa, sama leo nemehehererek fo maten ena, fo ta naena sosoak hata-hata.

¹⁸ Hambu hatahori bisa tao dede'ak nae, "Hatahori bisa kada namahere neu Manetualain, ma ta tao hata fo neulauk. Hatahori laen nara kada bisa tao hata fo neulauk ma ta rakaseseik Manetualain naden." Tehuu ndia dede'an talo ia: o tatao-nono'i neulaum ndia dadi bukti numa o nemeheherem naa mai. Tehuu mete ma o ta tao dede'a neulauk, au ta bisa mete-ita bukti numa o nemeheherem mai. Au bisa atudu au nemehehereng no dalak au tao dede'a neulauk kara.

¹⁹⁻²⁰ O tungga nenorik mana nae, "Manetualain naa, kada Kisek. Ta hambu laen bali." Malole

boe! Tehuu nitur lolen lena hen i o, nahuu ara oo ramahere talo naa boe, losa ara ramata'u ma dere faku-faku. Dadi boso du'a mae, "No malela kada pake utek, naa dai ena." Taa!

Nggoa bebek, ee! Manggaledok ena nae, nemehehererek fo ta naena buna-boak hata-hata, ana oo ta naena sosoak hata-hata boe.

²¹ Ha'i netuduk numa ita ba'i Abraham mai. Fai maneuk kara, ana tao tungga hata fo Manetualain parenda neun, ma ana neni anan Isak fo taon neu mei tunu-hotuk lain. Huu naa de Manetualain nae, "Abraham tao ndaan ena."[☆]

²² Abraham namahere neu Manetualain, losa ana simbok de tao tungga Manetualain parendan naa. Naa dadi bukti nae, Abraham namahere neu Manetualain no dale katematuan.

²³ De basa iar dadi sama leo neni surak nai Susura Malalaok dale nae, "Abraham namahere neu Manetualain, de Manetualain henggenee nalan dadi neu hatahorri dale ndoos." Ma sama leo neni surak nae, "Abraham naa, Manetualain nonoon."[☆]

²⁴ Manggaledok ena, hetu? Ita bubuluk tae, Manetualain simbok hatahorri mete ma ndia nemeheheren neu Manetualain ndia tao nalan soa tao hata fo neulauk kara boe. Kada nemeheherrek a mesan, ta dai.

²⁵ Ha'i netuduk laen numa ina Rahab mai bali. Ndia ina petak numa lele uluk mai. Neu hatahorri Yerikor sangga fo rae rakanisa hatahorri Isra'el mana mama'un nara, Rahab neu nafuni sara. Ma ana nadenu sara ralai kalua tungga dalak laen, fo hatahorir boso humu rala sara. Basa de

[☆] **2:21** Tutui Makasososak 22:1-14 [☆] **2:23** Tutui Makasososak 15:6; 2 Isra'el no Yahuda Tutui Bakahulun 20:7; Yesaya 41:8

Manetualain henggenee nalan dadi neu ina dale ndoos, nahuu tatao-nono'i neulaun naa.[◊]

26 Mete ma hatahori kokolak nae, ana nama-here neu Manetualain, tehuu ta tao hata fo neulauk, ana kada kokola bafa rouk naa. Ne-meheherrek leo naak, ta naena buna-boak, sama leo ao-inak ta naena ani hahaek ena, ndia mates. Naa, ta nemeheherrek fo masodak.

3

Manea matalolole bafa-maak

1 Toranoo nggara ein! Hambu hatahori no'uk ka sangga ranori hatahori kamaherek kara. Naa, malole a mesan! Tehuu masaneda! Neu ko Manetualain parisa no lutu-lelon hatahori mana manori hatahori kamaherek kara. Dadi ta bole sadia ndaa hatahori fee nenorik.

2 Ita basa ngga kokolak sala mata-matak. Tehuu hatahori bee fo bisa rakanataka rala bafa-maan, ta tui leli-belak kana, de ana bisa koladu ndia leleo-lala'o katematuan.

3 Ha'i netuduk numa ndara mai. Ita bisa koladu ndara mo'ok fo tungga ita hihiin, no kada le'a tali rapan a mesan.

4 Ha'i netuduk laen bali numa ofak mai. Ani berak fuu nakamiminak ofa mo'ok tungga ndia hihiin. Tehuu uli kadi'ik ka te mana to'u uli bisa nakalala'ok ofak tungga ndia hihiin.

[◊] **2:25** Yosua 2:1-21

5 Leo naak oo no ita bafa-maan boe. Bafa-maan naa, kadi'ik. Tehuu ue-tataon, mo'on sudi selik kana!*

Ita bafa-maan naa sama leo a'i bunan kadi'ik fo bisa na'a hen'i lasi katemak esa.

6 Bafa-maan naa oo sama leo a'i mbilak boe. Ita bisa pake ita bafa-maan fo takalulutu dede'ak no'uk ka. Ita bafa-maan bisa nakalulutu ita masoda katematuan. Dede'a manggarauk no'uk ka nai dae-bafok ia, kalua numa hatahori bafa-maan mai. Ma nitu malanggan oo pake hatahori bafa-maan fo nakalala'ok ndia ue-tataon boe.

7 Hatahorir rakalililik rita banda fui matak kara ena, banda manodo-manamak, mbuik, ma i'ak nai tasi dale.

8 Tehuu bei ta hambu hatahori esa boe na fo nakalililik nita bafa-maan. Bafa-maan naa, hata manggarauk esa fo susa koladu talan. Ana sama leo raso fo sususuk ndule basa hatahorir ao-inan katematuan, losa nakamaten.

9-10 No kada bafa-maan esa, hatahori koa-kio ma o'ole-a'ali. Naa, ta nanda! Ita pake bafa-maan fo koa-kio neu Amak Manetualain. No bafa-maan naa oo, ita o'ole-a'ali hatahori, fo Lamatuak adun tungga Ndia mata-aon ena. Talo bee de bisa dadi talo naa?◊

11 Netuduk leo, ta hambu oe mamis ma oe masik bubu rasapupura kalua sama-sama numa oe matak esa mai.

12 Netuduk laen bali: ta hambu nda'edoo naboa titimu dafa. Ta hambu mbelak nambule

* **3:5** Dede'a Yunani neni surak nae, 'maak'. Tehuu nai Yakobis 3:5-10, Yakobis surak la'e-neu hatahori kokolan. Mete ma dede'a Tii kokolak la'e-neu hatahori kokolan, na, ita ta tae 'maak', tehuu ita tasi'e tae 'bafa-maan'. ◊ **3:9-10** Tutui Makasososak 1:26

anggor, hetu? Huu ai huuk naboa tungga ndia mata-aon.[†] Sama leo ita ta bisa ndui tala oe mamis numa lifu oe masik mai.

Dudu'a neulauk numa Manetualain mai

¹³ Hatahori kadudu'a neulauk ma mana malela dede'ak kara, hae nakadedemak aon, huu ana bubuluk ndia malelan naa numa Manetualain mai. Mita fo ana natudu malelan naa, no dalak leo-la'o tungga ndoon.

¹⁴⁻¹⁵ Boso mabafa loa mae, o hatahori madudu'a neulauk, mete ma o dalem mbiri, do, o soa ru'i makatutudak hatahori laen. Naa sama leo o naa, masapepeko. Huu leleo-lala'ok talo naa, naa naden ta 'dudu'a neulauk' ena bali. Hihiru-heheok nok bali dale mana mbirik do, soa maru'ik, na, ta konda numa Manetualain mai. Naa, dae-bafok hihiru-heheon nara. Naa, nandaa soa-neu hatahori ta mana fee sira masodan neu Manetualain. Hihiru-heheok kara raa tungga nitur dalan.

¹⁶ Mete ma hambu dale mana mbirik ma soa maru'ik, na, neu ko hambu nemue-anggik, ma hatahori tao manggarauk mata-matak.

¹⁷ Tehuu dudu'a neulauk mana konda numa Manetualain mai, talo ia: makasosasan, tao nala ita leo-la'o no lolo-laok. Basa de ana tao nala ita ta hii netofak, hii nekeloloe aok, soa dale loak, ma matu-matuk. Nenenin oo tao nala ita dalen

[†] **3:12** Dede'a Yunani surak nae, hatahori ta bisa ketu συκῆ (*sukē*) boan numa ai huukέλαια (*elaia*) mai, ma ta bisa ketu ἄμπελος (*ampelos*) boan numa ai huukσυκῆ (*sukē*) mai. Sosoan nae, ai huuk matak esa ta hambu naboa ai matak laen boan. Ta nandaa. Leo naak oo, mete ma hatahori esa pake bafa-maan, fo koa-kio nakadedemak Lamatuak boe, basa naa ana oo paken fo o'ole-a'ali hatahori boe. Naa, ta nandaa.

malole, tulu-fali hatahorir, ita ta mbeu seserik, ma ta dea-matak to hatahorri laen nara boe.

¹⁸ Ma hatahorri fo mana natudu dala mole-damek neu ko hambu buna-boa neulauk. Naa, sama leo hatahorri sele-tande bini-nggees, fo mate'en te ana hambu nala falik buna-boa neu-laun.

4

Boso tungga dae-bafok hihii-nanaun

¹ Ei mareresi ma mahuur, esa no esa. Masalan hata? Naa dadi, nahuu nai ei taladam hambu hatahorir mana raote tebe-tebe fo nau sangga nemehkok soa-neu kada sira ao heli-helin.

² Ei dalem Mara rasuu nau hambu hata esa, tehuu limam Mara ta rambakai dai sana. Basa de ei dalem Mara mbiri, soa mareresi, ma mahuur, losa ei ta bii ma nau makanisa hatahorri.

No ei ta hule-haradoi ma ta moke numa Manetualain mai, huu naa de ei ta hambu hata fo ei mokek.

³ Tehuu leo mae ei hule-haradoi ketu basa batu air oo, ei ta hambu hata fo ei mokek boe, nahuu ei moke tungga kada ei dale kasuum mesa kana.

⁴ Eir ia, hatahorri dale ta mahanik neu Manetualain! Ei sama leo sao inak ma sao touk, dalen nara ta mahanik esa no esa losa ara hohongge-lelena. Mete ma ei neka-lili mia dae-bafok ia hihii-nanaun, ei tao aom Mara ramusuk ro Manetualain. Ndian ena!

⁵ Huu naa de sama leo neni surak nai Susura Malalaok dale nae, "Manetualain fee Ndia Dula-dalen leo nai ita dalen ena. Ma Dula-dalek naa hihiiin fo ita dalen mahanik to kada Ndia seku neu. Huu Ndia naa mana horo-mbalak."

6 Tamba bali, Manetualain oo bei nau fee tamba Ndia dale susuen boe. Huu naa de Susura Malalaok surak nae:

"Manetualain laban hatahorir mana rakadede-mak aon nara,
tehuu Ana natudu dale susuen, neu hatahorir mana rakaloloek aon nara."[◇]

7 Manetualain naa, ndia ita Lamatuan fo naena haak parenda ita. Dadi loo lima ei aom mara neu Ndia, fo tungga hihii-nanaun. Ei boso tungga nitur malanggan hihiin. Laban Maheran! No dalak naa, ana nalai la'o ela ei.

8-9 Maote tebe-tebe fo ei leo-la'o dalek esa mia Manetualain. No dalak naa, Ana oo deka-deka no ei boe.

Heeh, ei mana leo-la'o no manggenggeok kara!
Ei muste tao matetu ei dala masodam. Ma ei fo dale mapanggek kara! Ei muste la'ok ndoos fo tungga Manetualain, boso sio kii-konak kana bali. Doo basa ia, ei leo-la'o no kada nemehokok ma setelelek. Dadi hatematak ia ei hahae leo! Ei bubuluk ei dale mapanggem ma ei sala-singgom mara ena. Malole lenak ei fale dalem ma bu'i makarereu leo.

10 Mete ma ei malela tebe-tebe mae, ei memak ta mandaa nai Manetualain matan, na, neu ko Ana so'uk ei dadi neu hatahori mana nandaa nai Ndia matan.

Boso kokolak makabobobook hatahori naden

11 Toranoo nggara ein! Boso kokolak makabobobook ei esa no esa nade malolem. Mete ma ei kokolak talo naa ena, ma soa ndae salak makan-doo neu hatahori, na, ei lena-langga Manetualain hohoro-lalanen ena fo nae, "O muste sue neu

[◇] **4:6** Dede'a Lasik 3:34

o toranoom, sama leo sue o ao heli-helim." Mete ma ei ta tao tungga hohoro-lalanek naa, na, ei so'uk aom mara dema lena henin numa Manetualain Hohoro-lalanen mai ena.

¹² Manetualain ndia tao Hohoro-lalanek kara raa. Kada Ndia mesa kana naena haak fo naketunaladi ita dede'an nara. Ma kada Ndia mesa kana naena haak tao nasoi-nasoda ita, do, fee hukun mates neu ita. Ei ta maena haak fo maketu-maladi hatahorir dede'an, do, kokolak makabobook hatahorir nade malolen.

Boso mabafa loa

¹³ Talo ia! Ei muste bubuluk ena fo boso kokolak mae, "Bekin ia do be'e-mai, ai nau meni kota naa miu, ee! Ai mae leo nai naa, doon teuk esa. Ai mae sembo-dangga fo hambu nanalak faa dei!"

¹⁴ O bubuluk hata la'e-neu mbila-beinesak. Ta hambu hatahori esa boe na bubuluk masodak hihi-nanaun. Hatahori dae-bafok masodan sama leo ko'a-masuk fo titan kada hatematak, basa boe ma mopon tutik kana.¹⁵

¹⁵ Malole lenak ei kokolak mae, "Mete ma Lamatuak sue, na, mita fo ita tasoda. Mete ma Lamatuak nau, na, mita fo ita bisa tao talo ia."

¹⁶ Mete ma ta kokolak talo naa, ei kada mabafa loa a mesan. Naa sama leo ei lili henin Lamatuak nai ei nanaem mara. Naa, sala mo'ok ena!

¹⁷ Masaneda matalolole! Hatahori bee fo bubuluk hata fo ndaa ena, tehuu ta tao tungga sana, na, naa sama no ana tao salak ena.

¹⁴ 4:14 Dede'a Lasik 27:1

5

*Hatahorì kamasu'ik fo ta leo-la'o no ndoos,
muste besa-besa*

¹⁻⁶ Hatahorì kamasu'ik kara ein! Pasa ndi'i doom mara fo nenene matalolole! Ei makakaik mala hatahorì nggadin fo mana naue-osa fafan-dek lima-ein nara soa-neu ei. Hatematak ia sira mbuse titin buna-boan nara, ara kii-bolu rafada ei pepeko-lelekom. Manetualain Ta Neni Babanggak Mate'en pasa ndi'i doon neu hatahorì mana maue-osar raa susa-sonan nara ena.[◊]

Ei ue-osam nai dae-bafok ia, ndia kada tao neulauk neu ei ao heli-helim ma leo-la'o no kada setelelek. Hatematak ia ei sama leo sapi maafo nahani a rae halan ena. Ei huku-doki ma makanisa hatahorì neulauk kara ena, fo ta bisa rasala'e rala aon nara rai ei matam.

Hatahorì kamasu'ik kara ein! Mulai bu'i makarereu leo! Neu ko susa-sonak mata-matak kara daka rala ei. Ei hata-hetom mara mulai rakalulutu henì sara ena. Ma ei bua-lo'a neulaum mara, ana dae na'a henì sara. Ei lilo mbilam ma lilo fulam mara beli taak kara ena bali. Ma neu ko lilo mbilas ma lilo fulak kara raa ra'a rasafali ei, sama leo a'i na'a henì ai tuuk. Talo bee de dae-bafok fai mate'en nae mai ena, tehuu ei bei mamue maduduru hata-heto mana sambu do lalok kara bali? Ei hata-hetom mara neu ko dadi bukti rae, ei ta malela hata ndia kabelik nai Manetualain matan![◊]

Makatataka nai susa-sonak dale

⁷ Toranoo nggara ein! Ei muste makatataka mahani Lamatuak mamaian. Mete kada hatahorì mana ue daek. Ana nakatataka nahani daen

[◊] 5:1-6 Tui Seluk la'e-neu Dala Masodak 24:14-15 [◊] 5:1-6
Mateos 6:19

buna-boan. Udan makasososak mai, boe ma ana sele-tande. Basa naa, ana nahani udan seluk bali, fo sele-tanden nara mori no neulauk. Mate'en te rabuna-boa. Ndaa no fain, hatahori naa neu ketu-koru sesele-tatanden buna-boan nara.

⁸ Ei oo muste mahani leo naak boe. Tao matetea aom mara, huu ta dook ka te Lamatuak mai ena!

⁹ Toranoo nggara ein! Boso unguu-remu esa no esa. Mete ma kada unguu-remu makandoo, na, neu ko Manetualain naketu huku-dokik neu o! Mete leo, te Amak Mana Maketu-Maladi Dede'ak nai lain, nambariik nai ei idu-matam ena.

¹⁰ Toranoo nggara ein! Tungga netuduk numa Manetualain mana to'u dede'an nara mai. Leo mae ara hambu susa-sonak mata-matak, tehuu ara rakanataka rakandoo.

¹¹ Mete ma hambu hatahori nakatataka nala susa-sonak, ita takadedemak hatahori naa naden. Ha'i netuduk leo ba'i Ayub. Ana hambu susa-sonak mata-matak, tehuu nakatataka nalan. Basa de Manetualain dalen tuda kasian neun, boe ma Ana koladu basa-basan dadi malole soaneu Ayub. Manetualain tao talo naa, nahuu Ndia dale susuen ma sofek no susue-lalaik.◊

La'e-neu sumba-sook

¹² Toranoo nggara ein! Nenenin lenak, ei boso so'uk sumba-sook. Mete ma nau mae, "hou", na, mataa "hou" leo. Mete ma "taa", na, kada mataa "taa" leo. Talo naa, dai ena! Boso tao lena-lenak ma so'uk sumba-sook fo maseseik hatahori mates nai dae-inak naden. Hata-bali sumba-soo "no Manetualain" mana masodak nai lalai naden. So'uk sumba-sook mata-matak, sosoan

◊ **5:11** Ayub 1:21-22; 2:10; Sosoda Kokoa-kikiok kara 103:8; Yakobis 1:2-3, 12

taa. Mete ma talo naa, na, simbo mala tema-tema o huku-dokim, nahuu o sumba-soom mara.[☆]

La'e-neu huhule-haradoik mana neni nanalak

¹³ Mete ma ketuk numa ei mai hambu susasonak, na, malole lenak ana hule-haradoi. Mete ma ketuk numa ei mai, ramahoko, na, malole lenak ana soda-helo koa-kio neu Lamatuak.

¹⁴ Mete ma ketuk numa ei mai, ramahedi, na, malole lenak moke lasi-lasi saranik kara, fo ara rarai mina neu hatahori kamahedik naa, ma hule-haradoi pake Lamatuak naden, mita fo Lamatuak tao nahain.[☆]

¹⁵ Mete ma ei hule-haradoi fee hatahori hedis, ma mamahere tebe-tebe neu Lamatuak, neu ko Lamatuak tao nahai hatahori naa. Mete ma hatahori naa tao salak ena, neu ko Lamatuak koka henin dia sala-singgon nara.

¹⁶ Mete ma ketuk numa ei mai, tao salak, na, muste manaku ei sala-singgom mara esa no esa. No dalak naa, ei basa ngga, esa hule-haradoi fee esa, mita fo ei dadi malole.

Hatahori fo dalen lolo-laok, ndia huhule-haradoin sofek no koassa, de bisa neni nanalak malole.

¹⁷ Ha'i netuduk numa ba'i Elia mai. Ndia naa oo, hatahori biasa sama leo ita boe. Tehuu neu ana hule-haradoi noke fo udan boso mai bali, boe ma udan hahae neuk ka, ma udan ta konda losa doon teuk telu seserik.[☆]

¹⁸ Basa de ana hule-haradoi noke fo udan mai, boe ma udan mai neuk ka. Na'u ai anar momodo, ma osi-lutur rabuna-boa rasafali.[☆]

[☆] **5:12** Mateos 5:34-37 [☆] **5:14** Markus 6:13 [☆] **5:17** 1

Mane-manek kara 17:1; 18:1 [☆] **5:18** 1 Mane-manek kara 18:42-45

19 Toranoo nggara ein! Mete ma ketuk numa ei mai, mulai tao salak fo la'o ela hata fo ndoos, boe ma hambu esa tulu-falin, fo ara tungga falik Manetualain eno-dala ndoon, naa malole.

20 Masaneda matalolole ia! Mete ma ei tulufali hatahori fo mana tao salak, losa ana fali neni Lamatuak neu, ma ana ta tao salak bali, na, ei tao masoi-masoda hatahori naa, mita fo ana leo-la'o nakandoo no Manetualain. No dalak naa, Manetualain koka henि sala no'un nara ena.◊

Ba'u kada naa!
Numa au mai,
Yakobis

◊ **5:20** Dede'a Lasik 10:12; 1 Petrus 4:8

**Rote Tii Alkitab
Genesis and the New Testament in the Rote Tii
language of Indonesia
Kejadian dan Perjanjian Baru dalam bahasa Rote Tii**

copyright © 2004-2011 Unit Bahasa dan Budaya

Language: Rote Tii (Tii)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-28

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

376f544e-67b9-55a2-9875-b1335ebd71ac